O93; f. 15va; V630, f. 39vb; N442, f. 38va; I83, f.

Coll. Ans. ded. 1. V,165 (**27–53** Conspirationum … nocebitur); **2. Coll. Ans. ded. III,50** (**56–58** Hi … potest); **3. Coll. Ans. ded. V,166** (**56–58** Hi … potest); **4. X,143** (**76–82** Infidelibus … iniquitate); **5. X,30** (**89–97** Nemo … tui); **6. I,79** (**106–152** Nullus … prohibetur); **7. I, 87** (**106–152** Nullus … prohibetur); **8. II,76** (**156–179** Nam … privabitur); **9. II,96** (**186–193** Si … utilitatis); **10. III,57** (**253–297** Omnes … solet); **11. II,132** (**336–345** Porro … recordabor); **12. II,133** (**336–449** Porro … vestrae)

Ps.-Remedius 1. c. 43 (**27–43** Conspirationum … consentientes); **2. c. 44** (**62–73** Excommunicatos … noluerint); **3. c. 45** (**89–129** Nemo … administratione); **4. c. 46** (**321-414** Sed ... deo)

Regino 1. II,304 (**89–113** Nemo … confirmatum); **2. II,305** (**117–122** si … vacuum); **3. I,254** (**158–176** quoniam … nupserit); **4. app. III,60** (**203–235** Coniunctiones … consentientes)

Burchard 1. X,64 (**27–43** Conspirationum … consentientes); **2. XI,38** (**62–72** Excommunicatos … subiaceat); **3. I,66** (**106–152** Nullus … prohibetur); **4. III,49** (**158–176** quoniam … nupserit); **5. I,80** (**186–193** Si … utilitatis); **6. VII,1** (**203–235** Coniunctiones … consentientes); **7. I,171** (**253–297** Omnes … solet); **8. XIX,42** (**321–376** Sed … posse)

Sentenzen c. 321 1. (**62–72** Excommunicatos … subiaceat); **2. c. 193** (**89–97** Nemo … tui); **3. c. 192** (**117–122** si … vacuum); **4. c. 194** (**137–158** Nullus … poterit); **5. c. 187** (**158–193** sicut … utilitatis); **6. c. 48** (**270–304** Rimandae … prudentiae); **7. c. 199** (**336–385** Porro … ira)

Anselm v. Lucca 1. XIII,13 (**44–46** Iustum … vindictis); **XII,13** (**62–72** Excommunicatos … subiaceat); **3.** (**67–72** quicumque … subiaceat); **4. VI,115** (**89–97** Nemo … tui); **5. VI,114** (**137–157** Nullus … iudicabit[1]); **6. VI,99** (**158–193** sicut … utilitatis); **7. XI,77** (**203–209** Coniunctiones … repellunt); **8. III,53** (**270–304** Rimandae … prudentiae)

Bonizo 1. III,76 (**186–193** Si … utilitatis); **2. III,67** (**188–193** Si … utilitatis); **3. IX,9** (**203–235** Coniunctiones … consentientes); **4. V,46** (**321–361** si … caelo)

Coll. trip. 1. A 1,14,12 (**27-82** Conspirationum ... iniquitate) **2. A 1,14,4** (**89–97** Nemo … tui); **3. A 1,14,5** (**106-165** Nullus ... conceditur); **4. A 1,14,6** (**203–224** Coniunctiones … repellendae); **5. A 1,14,7** (**208-235** Leges ... consentientes); **6. A 1,14,8** (**227-241** Similiter ... recipimus); **7. A 1,14,13** (**261-304** Quaerendum ... prudentiae); **8. A 1,14,9** (**321-345** si ... recordabor); **9. A 1,14,10** (**353-380** Errant ... contribulatus); **10. A 1,14,11** (**443–446** Sententiam … sacrificiis)

Ivo, Decr. 1. XII,85 (**27–43** Conspirationum … consentientes); **2. VI,346** (**27–58** Conspirationum … potest); **3. XIV,23** (**62–72** Excommunicatos … subiaceat); **4. XIV,102** (**62–72** Excommunicatos … subiaceat); **5. V,236** (**89–97** Nemo … tui); **6. V,100** (**106–113** Nullus … confirmatum); **7. V,101** (**117–165** si … conceditur); **8. V,186** (**186–193** Si … utilitatis); **9. IX,22** (**203–224** Coniunctiones … repellendae); **10. IX,23** (**226–246** Quisquis … purganda); **11. V,289** (**253–297** Omnes … solet); **12. VI,48** (**321–380** si … contribulatus); **13. VI,49** (**443–446** Sententiam … sacrificiis)

Ivo, Pan. 1. V,94 (**62–72** Excommunicatos … subiaceat); **2. IV,27** (**106–122** Nullus … vacuum); **3. III,68** (**189–193** Si … utilitatis); **4. IV,93** (**277–281** testes … noscuntur); **5. IV,85** (**289–304** consanguinei … prudentiae); **6. III,148** (**336–446** Porro … sacrificiis)

82rb; VD38, f. 74va; SG670, p. 149b; P9629, f. 14r; Bcan4, f. 68r; E97, f. 42vb; P102; BII13, f. 69ra; S105, f. 59v

[a]CUIUS[b] SUPRA AD OMNES GALLIARUM URBIUM EPISCOPOS DE CONSPIRATIONIBUS[c] ET RELIQUIS[d] ILLICITIS CAUSIS, NE FIANT[e].

Bcan4: VII

P102; BII13: VII[f] Non esse agendum contra statuta apostolica

[H. 7] Dilectissimis[g] fratribus per Galliam constitutis universis episcopis Calistus[h].

---

2. Calixtus-Brief,5 [a] *In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet* | [b] *Überschrift*] EPISTOLA CALISTI PAPAE IN GALLIAM DIRECTA *SG670;* Epistola eiusdem callisti papę *P102;* EPISTOLA SECUNDA CALISTI PAPAE *BII13; Überschrift fehlt, am Rande* cuius supra ad omnes galiarum urbium episcopos de illicitis causis ne fiant *S105* **6** [c] CONSPIRATIONIS *I83* **7** [d] RELIQUIS *korr. aus* LIQUIS *VD38* | [e] FIANT] fiant et de reparatione lapsi post poenitentiam *E97* **9** [f] VI *BII13* **10** [g] ilectissimis *S105* **11** [h] calixtus *V630;* calyxtus *E97*

Polycarpus 1. IV,32,10 (**27–43** Conspirationum…consentientes); **2. VII,10,1** (**44–46** Iustum…vindictis); **3. VII,1,1** (**62–72** Excommunicatos…subiaceat); **4. VII,1,23** (**67–72** quicumque…subiaceat); **5. VII,1,28** (**76–95** Infidelibus…damnabitur); **6. I,10,2** (**158–193** sicut…utilitatis); **7. VI,4,53** (**203–219** Coniunctiones…possunt); **8. V,1,13** (**270–304** Rimandae…prudentiae); **9. IV,41,1** (**336–449** Porro…vestrae)
Slg. in drei Bücher 1. II,24,13 (**27–35** Conspirationum…consentientes); **2. II,25,2;** (**62–72** Excommunicatos…subiaceat); **3. II,25,34** (**76–95** Infidelibus…damnabitur); **4. II,33,9** (**137–150** Nullus…consentientes); **5. II,5,1** (**158–179** sicut…privabitur); **6. II,5,13** (**189–192** Si…causa); **7. III,11,59** (**203–241** Coniunctiones…recipimus); **8. II,32,64** (**270–304** Rimandae…prudentiae); **9. II,18,40** (**312–345** Ponderet…recordabor, *Rubrik*: Calixtus); **10. II,18,41** (**353–446** Errant…sacrificiis, *Rubrik*: Eiusdem [= Calixtus, II,18,40])
Gratian 1. C. XI, q. 1, c. 22 (**27–43** Conspirationum…consentientes); **2. C. XXIII, q. 3, c. 9** (**44–53** Iustum…nocebitur); **3. C. III, q. 4, c. 5** (**56–58** Hi…potest); **4. C. XI, q. 3, c. 17** (**62–72** Excommunicatos…subiaceat); **5. C. IX, q. 2, c. 1** (**89–97** Nemo…tui); **6. C. IX, q. 3, c. 7** (**106–136** Nullus…saecula); **7. C. IX, q. 2, c. 3** (**137–158** Nullus…poterit); **8. C. VII, q. 1, c. 39** (**158–193** sicut…utilitatis); **9. C. XXXV, q. 2 et 3, c. 2** (**203–219** Coniunctiones…possunt); **10. C. III, q. 4, c. 4** (**223–241** Talium…recipimus); **11. C. II, q. 7, c. 18** (**261–269** Quaerendum…accusationem); **12. C. II, q. 8, c. 1** (**270–276** accusatorum…credatur); **13. C. III, q. 9, c. 15** (**277–281** testes…noscuntur); **14. C. III, q. 5, c. 1** (**289–293** consanguinei…alios); **15. D. L, c. 14** (**312–446** Ponderet…sacrificiis)

Plurimorum relatu[i] [j] comperimus[k] dilectionem vestram fervore[l] spiritus[m] sancti ita ecclesiae gubernacula firmiter contra impetus[n] tenere et regere, ut naufragia[o] detrimenta[p] deo auctore[q] non sentiat[r].

Talibus igitur gloriantes indiciis[s] [t] <SG670, p. 150a>

P9629: De conspiratione contra episcopos

<S105, f. 60r> rogamus, ne illis[u] in partibus[v] contra statuta[w] apostolica quicquam fieri sinatis[x], sed nostra fulti[y] auctoritate nociva compescite[z], illicita prohibete[a].

O93; I83: De conspiratione

V630; N442: De conspirationibus

VD38: De prohibendis conspirationibus

Bcan4: VIII

P102; BII13: VIII De conspirationibus

S105: De conspiratione contra episcopos

[H. 8] Conspirationum[b] [c] vero crimina vestris in partibus vigere[d] audivimus, et plebes contra episcopos suos conspirare[e] nobis mandatum[f] est. Cuius criminis[g] astutia non solum inter christianos abominabilis est, sed etiam inter ethnicos[h] et ab exteris[i] legibus[j] prohibita. <BII13, f. 69rb> Et idcirco[k] huius criminis

---

12 [i] *am Rande* Narratione *VD38* | [j] revelare *P9629* | [k] *am Rande* cognovimus *VD38* **13** [l] *interlinear* ardore *VD38* | [m] spiritus *korr. aus* spiritu *P102* **14** [n] impetus *korr. aus* imperatus *S105* | [o] naufragii *N442; E97;* naufraga *SG670; S105* **15** [p] detrimenta *fehlt V630;* detrimenta *korr. aus* detrimento *Bcan4* | [q] auctoritate *P9629* | [r] servat *P9629* **16** [s] *interlinear* signis *VD38* | iudiciis *BII13* **18** [u] illis *korr. aus* illi *SG670* | [v] partibus] partibus sed *P9629* **19** [w] *interlinear* decreta *VD38* | [x] *am Rande* dimittatis *VD38* **20** [y] fulti *korr. aus* stulti *SG670* | [z] conspescite *P9629* | [a] prohibite *O93; V630;* prohibitae *korr. aus* prohibita *P9629* **27** [b] *am Rande drei Punkte N442* | [c] Conspirationum *korr. aus* Conspirationem *SG670* **28** [d] urgere *VD38;* vigere *korr. aus* iugere *SG670;* arguere *P102;* urguere *BII13* **29** [e] *am Rande* Insidias preparare *VD38* | [f] *interlinear* id est intimatum *SG670* | [g] criminis *korr. aus* crimina *P9629* **31** [h] *interlinear* gentiles *VD38* [i] *am Rande* extraneis *VD38* | [j] lege *I83; SG670; Bcan4; S105* **32** [k] idincirco *P102*

---

2. Calixtus-Brief,12–20 Plurimorum…auctoritate] init. Simplic. ep. ad Zenon. (II. no. 77). **27–32** Conspirationum…prohibita] sec. c. 18. conc. Chalc. (D.). **32–34** Et…leges] sec. Ben. I.189.

---

2. Calixtus-Brief,27 vero] *fehlt* DG_1 **29** Cuius…criminis] Criminis cuius mensura et $3L_1$ **31** legibus] lege RC_1; DB_1; PG_1; $3L_1$

reos[l] non solum ecclesiasticae, sed etiam[m] saeculi damnant[n] leges, et non solum conspirantes[o], <I83, f. 82va> sed et[p] <VD38, f. 74vb> consentientes eis. Antecessores vero nostri cum[q] [r] plurima turba episcoporum, quicumque eorum in sacerdotali honore sunt positi aut exsistunt <O93, f. 15vb> clerici[s], honore, quo[t] utuntur, cadere[u] [v] praeceperunt, ceteros vero communione[w] privari[x] et ab ecclesia[y] extorres[z] fieri iusserunt[a], omnesque[b] simul utriusque ordinis viros infames[c] esse censuerunt[d] [e], et non solum facientes, <SG670, p. 150b> sed et[f] eis[g] consentientes. Iustum[h] est enim, ut, qui divina contemnunt mandata et[i] inoboedientes[j] patrum exsistunt iussionibus, severioribus[k] corrigantur vindictis, quatenus ceteri timorem habeant talia[l] committere[m], et deus gaudeat

---

33 [l] reos *korr. aus* reus *V630* | [m] etiam saeculi damnant leges, et non solum conspirantes, sed] etiam saeculi damnant leges et non solum conspirantes sed etiam *korr. aus* etiam *E97* **34** [n] damnant *korr. aus* damnat *VD38;* damnant *korr. aus* clamant *Bcan4* | [o] *interlinear* insidiantes *VD38* **35** [p] etiam *korr. aus* etiam et *V630;* etiam *N442;* et] etiam et *P9629; VD38; E97* **36** [q] cum *korr. aus* quam *SG670* | [r] cum plurima] quamplurima *S105* **38** [s] clericos *korr. aus* clerici *SG670* **39** [t] co *I83;* qui, *interlinear* o *SG670;* qui *S105* | [u] *am Rande* vel carere *V630* | [v] carere *P9629; E97* **40** [w] communione *korr. aus* communiones *P9629* | [x] *interlinear* segregari *VD38* | [y] ecclesia exterres *korr. aus* ecclesie xtorres *V630* | [z] *interlinear* alieni *VD38* **41** [a] iusserunt, omnesque simul utriusque ordinis viros infames esse censuerunt *korr. aus* iusserunt *Bcan4* | [b] omnesque simul utriusque ordinis viros infames esse censuerunt *fehlt I83; SG670; S105* **42** [c] infames *korr. aus* inmes *VD38* | [d] *am Rande* statuerunt *VD38* | [e] censuerunt *korr. aus* censerunt *P9629* **43** [f] et *fehlt SG670; P102; S105* | [g] his *VD38* **44** [h] *am Rande* z *V630* **45** [i] et *fehlt O93; P9629* | [j] inoboedientes patrum] oboedientes patrum non *SG670; S105* **46** [k] severioribus *korr. aus* serveriorebus *P9629* **47** [l] alia *P9629* | [m] *interlinear* agere *VD38*

34–40 I83…privari] sec. Ben. I. 224. (c. 27. conc. Chalc. D.). **40–42** et…censuerunt] sec. Ben. II. 383. i. f. **44–47** Iustum…committere] sec. Cap. a. 805 ap. Theod. vill. c. 24. aut Ben. I. 260. II. 290.

---

35 et] etiam CT$_1$; ID$_2$; DG$_1$; *fehlt* PG$_1$; 3L$_1$ **36** vero] *fehlt* 3L$_1$ | cum…plurima] quamplurima RC$_1$; DB$_1$ | plurima…turba] turba plurima PG$_1$ **37** honore] ordine RC$_1$; DB$_1$; ID$_1$; PG$_1$; 3L$_1$ **38** sunt] sint ID$_1$ | positi] constituti RC$_1$; DB$_1$; ID$_1$; PG$_1$; 3L$_1$ | aut…clerici] *fehlt* 3L$_1$ **39** cadere] carere ID$_2$; PG$_1$; 3L$_1$; DG$_1$ **41** iusserunt] *fehlt* PG$_1$ **41–42** omnesque…censuerunt] *fehlt* RC$_1$; DB$_1$; ID$_1$ **42** viros] viros sibi 3L$_1$ **43** et] *fehlt* RC$_1$; DB$_1$; ID$_1$ | eis] *fehlt* PG$_1$; 3L$_1$ **44** enim] *fehlt* AL$_1$; PG$_2$; DG$_2$ **45** patrum] patris AL$_1$; paternis PG$_2$; DG$_2$ **46–47** ceteri…timorem] timorem ceteri ID$_2$ **47** timorem…committere] talia conmittere timeant DG$_2$

<E97, f. 43ra> fraternitate ac concordia, et cuncti sumant[n] severitatis atque bonitatis exemplum.

P9629; S105: De vigore et disciplina

Nam si, quod absit, ecclesiasticam sollicitudinem[o] vigoremque neglegimus, perdit desidia[p] disciplinam[q] et animabus fidelium profecto[r] nocebitur[s].

Bcan4: VIIII

P102; BII13: VIIII Ut conspirantes in accusatione non recipiantur

[H. 9] Hi[t] vero in nullius accusatione[u] sunt recipiendi nec eorum vel[v] anathematum[w] [x] <N442, f. 38vb> vox ullum[y] nocere[z] aut accusare potest.

P9629; S105: Excommunicatis non communicandum

Bcan4: X

P102; BII13: X[a] De excommunicatis

[H. 10] <BII13, f. 69va> Excommunicatos[b] [c] quoque[d] a sacerdotibus nullus recipiat ante utriusque partis examinationem[e] <I83, f. 82vb> iustam[f], nec[g] cum eis in oratione aut cibo vel[h] potu aut <VD38, f. 75ra> osculo communicet[i], nec ave[j] [k] eis dicat, quia, quicumque <SG670, p. 151a> in <V630, f. 40ra> his

---

49 [n] *interlinear* accipiant *VD38* **51** [o] *interlinear* studium *VD38* **52** [p] *am Rande* pigricia *VD38* | [q] disciplinam *korr. aus* displinam *N442* **53** [r] perfecto *P9629* | [s] nocebit *E97* **56** [t] *am Rande* Nota *V630* | [u] accusationem *VD38; P102;* accusatione] ad accusationem *BII13* **57** [v] vel *fehlt E97* | [w] anathananatorum *VD38;* anathematis *korr. aus* anathemate *SG670;* anathematorum *P102; BII13;* anathematę *S105* | [x] anathematum vox] vox anathematum *E97* **58** [y] illum *I83;* ullum] ullum vel *E97* | [z] nocere aut *korr. aus* nocere *SG670* **61** [a] VIIIII *BII13* **62** [b] *am Rande drei Punkte N442* | [c] Excommunicatos *korr. aus* Excommunicatus *P102* | [d] quoque a *korr. aus* quoque *I83* **64** [e] *interlinear* inquisitionem *VD38* | [f] iustum *Bcan4* | [g] *am Rande* Nota *V630* **65** [h] aut *P102* **66** [i] *am Rande* societatem habeat *VD38* | [j] *am Rande* hoc est non eos salvet ave verbum est salutantis *VD38* | [k] ave *korr. aus* aut *P102*

51–53 Nam…nocebitur] Greg. M. ep. IX, 41. (2, 957). **56–58** Hi…potest] sec. Ben. III. 215. Cf. Fab. 5, Steph. 7, Sixt. II. pp. 8, Iul. 19. **62–63** Excommunicatos…recipiat] sec. Ben. II. 199. tit. **64–66** nec…dicat] Ben. II. 93. (Poenit. Theod. II. 4. §. 11).

---

48 fraternitate…ac] fraterna DG$_2$ **49** atque] ac ID$_2$ **56** Hi…vero] Conspiratores DG$_3$ | accusatione…sunt] sunt accusatione CT$_1$ **57** anathematum] anathematizatorum ID$_2$; DG$_3$ **58** accusare] ledere DG$_3$ **62** quoque] *fehlt* 74T$_1$; quosque DG$_4$ **64** examinationem…iustam] iustam examinationem ID$_3$ **65** oratione] orationem 3L$_2$ | aut[1]] aut in AL$_2$ vel] aut CT$_1$ | aut[2]] vel ID$_3$; IP$_1$ **67–68** in…prohibitis] *fehlt* AL$_3$; PG$_4$

vel aliis prohibitis scienter excommunicatis communicaverit,

N442: Mentio canonum apostolorum

iuxta apostolorum[l] institutionem et ipse[m] [n] simili excommunicationi[o] subiaceat[p]. Ab his ergo[q] et[r] clerici et laici se abstineant[s], qui eadem pati[t] noluerint[u].

Bcan4: XI

P102; BII13: XI De infidelibus

[H. 11] Infidelibus[v] quoque[w] nolite coniungere[x] nec[y] cum eis ullam participationem[z] habere. Talia vero agentes non fideles[a], sed infideles iudicantur. Unde ait apostolus:

S105: terminos non transgrediendos

<S105, f. 60v> Quae[b] pars fideli cum infidele[c], aut quae[d] participatio iustitiae cum iniquitate?

P9629: Terminos non transgrediendos

I83: Quod nemo alieni parrochianum excommunicet

VD38: abhinc

Bcan4: XII

P102; BII13: XII Ut nullus alterius terminos usurpet nec parrochiam iudicet aut excommunicet

---

71 [l] apostolorum *korr. aus* apostorum *VD38* | [m] ipsi *N442* | [n] ipsi simili excommunicatione subiaceat] ipse simili excommunicatione subiacebit *korr. aus* ipse simili excommunicatione iacebis *V630* **72** [o] excommunicatione *P9629; I83; E97; S105;* excommunioni *korr. aus* excommunione *SG670* | [p] subiacebit *korr. aus* iacebis *V630;* subiacebit *korr. aus* subiaceat *SG670* | [q] ergo *fehlt VD38* | [r] et *fehlt V630* **73** [s] abstineant *korr. aus* astineant *I83* | [t] *am Rande* sustinere *VD38* | [u] noluerint *korr. aus* noluerit *SG670;* noluerunt *S105* **76** [v] *am Rande drei Punkte N442* | [w] quoque] quoque vos *korr. aus* quoque *P9629;* quoque vos *SG670; S105* | [x] coniungi *korr. aus* coniungere *V630;* coniungi *I83; Bcan4; E97;* coniungere *korr. aus* coniugere *S105* | [y] ne *N442* **77** [z] *am Rande* societatem *VD38* **78** [a] fideles *korr. aus* fidelis *V630* **81** [b] Quaeve *V630;* Quae *korr. aus* Quaeve *P9629* | [c] infideli *VD38; E97; P102; BII13* **82** [d] quae] que pars *Bcan4*

76–81 Infidelibus… infidele] II Cor. VI. 15. 14.

---

68 vel] vel in 74T_1 **72** subiaceat] subiaceat. Hi vero non fideles sed infideles iudicantur AL_3; PG_4 **72–73** Ab… noluerint] *fehlt* PG_4 **76** quoque] *fehlt* PG_5; $3L_3$ | coniungere] coniungi CT_1; PG_4 **78** ait] *fehlt* $3L_3$ **81–82** aut… iniquitate] *fehlt* PG_5; $3L_3$

[H. 12] Nemo[e] [f] quoque alterius[g] terminos usurpet[h] [i] nec[j] alterius parrochianum[k] iudicare aut excommunicare praesumat[l], quia[m] talis diiudicatio[n] <Bcan4, f. 68v> aut excommunicatio vel[o] damnatio nec rata[p] [q] erit nec vires ullas[r] habebit, quoniam[s] nullus alterius iudicis nisi sui sententia tenebitur aut damnabitur. Unde et dominus[t] <SG670, p. 151b> loquitur dicens: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui.

P9629: Metropolitanus in coe[piscopi] sui parochia nihil ag[at]

N442: De fastu primatum vel metropolitanorum

Bcan4: XIII

P102 BII13: XIII Ut nullus primas[u] vel metropolitanus aliquid agat de ecclesiis vel parroechiis comprovincialium episcoporum et de eorum[v] causis sine consilio ipsorum[w] omnium et nec ipsi aliquid agant sine eius[x] consilio nisi quantum ad proprias pertinent parroechias

[H. 13] <BII13, f. 69vb> Nullus[y] autem primas[z] vel metropolitanus[a] diocesiani[b] <P9629, f. 14v> ecclesiam

---

89 [e] *am Rande* z *V630; am Rande drei Punkte N442; am Rande* Nota *I83* | [f] Nemo *korr. aus* Nemo tamen *P102* | [g] alterius terminos usurpet nec *fehlt V630* | [h] *interlinear* invadat *VD38* | [i] usurpet *korr. aus* usupet *P9629* **90** [j] ne *I83* | [k] paroechiam *VD38; P102; BII13* **91** [l] praesumpserit *V630* | [m] *am Rande* Nota *V630* | [n] iudicatio *V630; P9629;* diiudicatio *korr. aus* diiuditio *S105* **92** [o] vel damnatio *fehlt I83; SG670; Bcan4; S105* **93** [p] *am Rande* digna et iusta *VD38* | [q] recta *I83; Bcan4* | [r] ulla *Bcan4* | [s] *am Rande* Nota *V630* **95** [t] david *SG670* **101** [u] primus *P102* **103** [v] ipsorum *BII13* | [w] consilio ipsorum] eorum consilio *BII13* **104** [x] eis *P102* **106** [y] *am Rande* Nota *V630; am Rande drei Punkte N442* | [z] primates *O93; V630; P9629* **107** [a] metropolitanorum *BII13* | [b] diocesiani] diocesi eam eius *korr. aus* diocesiani *SG670;* diocesanei *P102*

---

89 90 Nemo…usurpet] Ben. II. 301. III. 151. (c. 20. conc. III. Carth.). **90–95** nec…damnabitur] c. 15. Angilr. (Ben. III. 308. conflat. ex c. 21. tit. et text. conc. III. Carth. H., c. 22. conc. Ant. D., interpr. c. 2. C. Th.IV. 16). Cf. Sixt. II. pp. 6, Iul. 12. **96–97** Ne…tui] Prov. XXII. 28.

---

89 Nemo] Nullus DG$_5$ | quoque] *fehlt* 74T$_2$; AL$_4$; CT$_2$; ID$_5$; DG$_5$ **90** parrochianum] parrochiam PG$_5$; 3L$_3$ | iudicare] iudicare vel ordinare DG$_5$ **91** diiudicatio] iudicatio DG$_5$ **92** vel…damnatio] *fehlt* RP$_1$ **93** ullas…habebit] habebit ullas 74T$_2$; AL$_4$ **94** aut] atque PG$_5$; 3L$_3$ **95–97** Unde…tui] *fehlt* RP$_1$ **97** quos…tui] *fehlt* RC$_3$ **106** autem] *fehlt* ID$_6$; IP$_2$; DG$_6$ | vel] nullus DG$_6$ **107** diocesiani] dioecesanei RP$_1$; dioecesanam DB$_3$

vel [parrochianum[c] aut aliquid[d] eius parrochiae[e] praesumat <I83, f. 83ra> excommunicare vel iudicare[f] aliquidve[g] agere] absque eius consilio vel iudicio, sed hoc[h] observet[i], [quod ab apostolis ac patribus et praedecessoribus nostris est[j] statutum[k] et a nobis] confirmatum, id est,

VD38: Quod metropolitanus gradus sui periculo subiacet si aliquid agit de causis comprovincialium episcoporum sine ipsorum consilio

si quis metropolitanus epis[copus, nisi quod ad suam solummodo propriam pertinet parrochiam, sine] consilio[l] et voluntate omnium comprovincialium[m] episcop[orum extra aliquid agere[n] temptaverit, <E97, f. 43rb> gradus[o] sui peri]culo subiacebit, et quod egerit, irritum[p] habeatur et vacuum. Sed quicq[uid de[q] provincialium coepisco]porum[r] causis eorumque ecclesiarum et clericorum atque saecularium necessitatibus[s] agere aut disponere necesse <SG670, p. 152a> fuerit, hoc cum omnium consensu

---

108 [c] parroechiam *SG670; S105* | [d] aliquid] aliquem de *V630; E97;* aliquem *P102; BII13* | [e] parrochia *I83; E97;* parrochia *korr. aus* parroechiam *V630* **109** [f] diiudicare *VD38; P102; BII13* **110** [g] aliquidve] aliquid vel *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13* **111** [h] hoc observet] ob hoc servet *I83; VD38; P102; BII13* | [i] servet *Bcan4;* observent *E97* **112** [j] est statutum] constitutum est *E97* | [k] statutum *korr. aus* statum *V630* **119** [l] concilio *I83; Bcan4* | [m] cumprovincialium *Bcan4* **120** [n] agere *korr. aus* legere *SG670;* legere *S105* **121** [o] *am Rande* Nota *V630* **122** [p] *am Rande* vanum inutile *VD38* | [q] d *S105* **123** [r] episcoporum *I83; SG670; Bcan4; S105* **125** [s] necessarium *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105*

113–136 id … saecula] c. 43. Angilr. aut Ben. III. 358. (c. 9. 13. conc. Antioch., Matth. XX. 28. 26, c. 35. apost.). Cf. Luc. 3, Iul. 12.

---

108 parrochianum] parrochiam RC_3; CT_3; ID_6; IP_2; DG_6; parochiam usurpet RP_1 | aliquid] aliquem de RC_3; RP_1; CT_3; ID_6; IP_2; DG_6 **109** praesumat] praesumit DB_3 | iudicare] diiudicare DB_3 **110** aliquidve] aliquid vel DB_3 | aliquidve … agere] *fehlt* RP_1 | eius … iudicio] consilio vel iudicio eiusdem episcopi RP_1 **111** observet] obseruent CT_3; ID_6; IP_2 ac … et] et ... ac RP_1 **112** praedecessoribus] decessoribus DG_6 | statutum] constitutum RP_1 **113** id … est] Idem IP_2 **118** solummodo] *fehlt* RP_2 propriam … parrochiam] pertinet parrochiam propriam $74T_3$ **122** habeatur] habebitur CT_3; erit DG_6 **123** provincialium] comprovincialium DB_3; CT_3; DG_6 | coepiscoporum] episcoporum RC_3; DG_6 **125** necessitatibus] necessarium RC_3

provincialium[t] agatur pontificum, non aliquo dominationis fastu[u] [v], sed humillima et concordi administratione[w], sicut dominus ait: Non veni ministrari, sed ministrare. Et alibi: Qui maior est <BII13, f. 70ra> vestrum[x], erit minister vester, et reliqua. Similiter[y] et ipsi[z] comprovinciales episcopi cum eius[a] consilio[b], nisi quantum ad proprias pertinet[c] parrochias[d], agant iuxta[e] sanctorum constituta patrum, ut uno animo, uno ore concorditer[f] [g] sancta glorificetur <VD38, f. 75va> trinitas in saecula. Nullus[h] primas,

I83: Valde utilia

<I83, f. 83rb> nullus metropolitanus nullusque[i] reliquorum[j] episcoporum alterius adeat civitatem aut ad possessionem accedat, quae ad eum non[k] pertinet et alterius episcopi[l] est parrochiae[m] super cuiusquam[n] [o] dispositione nisi vocatus <V630, f. 40rb> ab eo, cuius iuris[p] esse[q] dinoscitur,

I83: Quod nihil episcopus in altera parrochia usurpet

ut[r] quiddam[s] ibi[t] disponat vel ordinet aut iudicet, si sui gradus honore potiri[u] voluerit. <SG670, p. 152b> Sin aliter praesumpserit, damnabitur, <S105, f. 61v>

---

127 [t] comprovincialium *korr. aus* provincialium *N442;* comprovincialium *E97* **128** [u] *am Rande* superbia *VD38* | [v] fastu *korr. aus* fastum *V630;* fastu *korr. aus* factu *SG670* **129** [w] *am Rande* servitute dispositione *VD38* **131** [x] vester *VD38* **132** [y] *am Rande* N *I83* | [z] ipsi *fehlt VD38* **133** [a] eis *V630* | [b] consilio] consilio nichil *korr. aus* consilio *E97* | [c] pertinent *V630; P9629; Bcan4; E97* **134** [d] porrochias *N442* | [e] iuxta *korr. aus* iusta *VD38* **135** [f] *am Rande* communiter *VD38* | [g] concorditer *korr. aus* conditer *VD38* **137** [h] *am Rande* Nota *V630* **139** [i] nullus *Bcan4* **140** [j] leliquorum *VD38* **141** [k] non *korr. aus* no *N442;* non *fehlt I83* **142** [l] episcopi est *korr. aus* episcopi *O93* | [m] parrochia *N442; VD38; E97; P102; BII13* | [n] *am Rande* alicuius *VD38* | [o] cuiusquam] cuiusquam rei *korr. aus* cuiusquam *SG670* **144** [p] *am Rande* potestatis *VD38* | [q] est *V630* **146** [r] *am Rande* Nota *I83* | [s] quicquam *N442; E97;* quiddam *korr. aus* quidam *P102* | [t] ibi *fehlt V630* **147** [u] *am Rande* frui habere *VD38*

---

127 provincialium] comprovincialium DB_3; CT_3; ID_7; DG_6 **131–132** et…reliqua] *fehlt* DG_6 **132** episcopi] episcopi cuncta DG_6 **133** pertinet] pertinent ID_7 **141** pertinet] pertinent $3L_4$ **142** est… parrochiae] parrochiam CT_3; ID_7; DG_7 | parrochiae] parrochia $74T_4$; AL_5; $3L_4$ | cuiusquam] eius DG_8 **143** dispositione] dispositionem DG_7 | nisi] nisi si DB_3 **144** iuris] *fehlt* DB_3 | dinoscitur] cognoscitur DG_7 **146** quiddam] quicquam CT_3; ID_7; $3L_4$; DG_7

et non solum ille, sed cooperantes[v] eique consentientes, <N442, f. 39ra> quia sicut ordinatio, ita eis[w] et iudicatio[x] et aliarum rerum dispositio[y] prohibetur.

Bcan4: XIIII

P102; BII13: XIIII Episcopus ubi vel[z] ordinare non potest nec poterit iudicare Item de uxore episcopi id est ecclesia

[H. 14] Nam[a] qui ordinare non poterit[b], qualiter iudicabit[c]? Nullatenus procul dubio iudicabit aut iudicare poterit, quoniam, sicut alterius uxor nec[d] adulterari ab aliquo vel iudicari aut disponi nisi a proprio viro eo vivente permittitur, sic nec uxor[e] episcopi[f], quae[g] eius ecclesia vel[h] parrochia indubitanter intellegitur, eo[i] vivente <BII13, f. 70rb> absque[j] eius iudicio et voluntate alteri[k] iudicare vel disponere aut eius concubitu[l] frui, id est ordinatione, ullatenus[m] conceditur[n]. Unde ait apostolus[o]: Alligata est uxor legi, <I83, f. 83va> quamdiu vir eius vivit,

---

149 [v] *interlinear* simul *VD38* **151** [w] eius *SG670; P102; S105* | [x] vindicatio *BII13;* iudicio *S105* | [y] dispotio *BII13* **154** [z] vel *fehlt BII13* **156** [a] Nam *korr. aus* Num *S105* | [b] potuerit *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **157** [c] iudicabit *korr. aus* iudicabitur *SG670* **158** [d] nec adulterari *korr. aus* nedulterari *VD38* **160** [e] uxorem *VD38; E97; P102; BII13* **161** [f] christi *SG670; S105* | [g] qui *O93; N442; I83; S105;* quę *korr. aus* qui *SG670* | [h] vel] vel ei *I83* **162** [i] et *Bcan4* **163** [j] ab *I83; Bcan4* | [k] alteri *korr. aus* alteri voluntate alteri *V630;* alteri *korr. aus* altere *VD38;* alter *korr. aus* aliter *SG670;* alter *Bcan4; S105* **164** [l] concubitu *korr. aus* concubitus *SG670* **165** [m] ullatenus *korr. aus* nullatenus *SG670;* nullatenus *S105* | [n] concedatur *SG670* | [o] apostolus *korr. aus* apostolos *VD38*

156–158 Nam…poterit] c. 22. i. f. Antioch. **165–167** Alligata…viri] I Cor. VII. 39.

---

149 sed] sed et ID_7 | cooperantes] cooperatores AL_5 **149–150** eique… consentientes] et consentientes ei CT_3; ID_7; DG_7 **151** eis] eius DB_3; AL_5 aliarum] alia AL_5 **156** qualiter] quo modo DG_8 **160** sic] sicut ID_7 **161** episcopi] episcopi vel presbyteri RP_3; DB_4 | vel] vel eius PG_6; $3L_5$ **163** absque…voluntate] *fehlt* RP_3; DB_4 | eius] *fehlt* ID_7 | eius…iudicio] consilio eius DG_7 | iudicio] consilio $74T_5$; AL_6; PG_6; $3L_5$; DG_7 | alteri] ab altero DB_4 | iudicare] *fehlt* $3L_5$ **163–164** iudicare…disponere] diiudicari vel disponi DB_4 **164** frui…ordinatione] id est ordinatione frui DG_7 **164–165** id…ullatenus] *fehlt* RP_3; DB_4 **164** est] est eius AL_6; PG_6; $3L_5$ **165** ullatenus] *fehlt* $74T_5$; $3L_5$; non DG_7 | conceditur] permittitur RP_3; DB_4; concedetur CT_3 | ait] *fehlt* RP_3 **166** legi] legi viri DG_7

eo[p] vero defuncto soluta[q] est[r] a lege viri. <VD38, f. 75vb> Similiter[s] et[t] sponsa episcopi, quia[u] sponsa uxorque[v] <E97, f. 43va> eius dicitur[w] ecclesia, illo vivente ei[x] est <SG670, p. 153a> alligata.

BII13: quod adulter iudicatur qui alterius eclesiam invadere conatur

Eo vero defuncto soluta est, cui voluerit, nubat, tantum in domino, id est regulariter.

I83: De mutatione episcopi de ecclesia ad ecclesia

Si enim eo vivente alteri nupserit, adultera iudicabitur[y]. Similiter et ille, si[z] adulteram[a] sponte[b] [c] duxerit[d], adulter[e] aestimabitur et communione privabitur[f].

P9629: De mutacione sedis

VD38 : Quod si episcopus in sua persecutus fuerit ecclesia fugiendum sit illi ad aliam

Bcan4: XV De mutatione episcopi de ęcclesia ad ęcclesiam

P102; BII13: XV Si episcopus persecutus fuerit in sua ecclesia fugiendum illi ad alteram

[H. 15] Si autem persecutus in[g] sua fuerit ecclesia,

---

167 [p] Ergo *korr. aus* Ego *BII13* | [q] *am Rande* liberata *VD38* | [r] est a lege viri. Similiter et sponsa episcopi, quia sponsa uxor est, quae eius dicitur ecclesia, illo vivente ei est alligata. Eo vero defuncto soluta est] est a lege viri Similiter sponsa episcopi quia sponsa uxorque eius ecclesia illo vivente ei est alligata. Eo vero defuncto soluta est *korr. aus* est *S105* **168** [s] *am Rande drei Punkte N442* | [t] est *VD38;* et *fehlt S105* | [u] quia] quia et *P9629* **169** [v] uxorque] uxor est quae *O93; N442;* uxoremque *I83* | [w] dicitur *fehlt SG670; S105* **170** [x] eius *I83* **177** [y] vocabitur *SG670* | [z] *interlinear* vel qui *E97* | [a] alteram *P9629; SG670;* altaram *S105* | [b] *am Rande* voluntarie *VD38* | [c] sponte duxerit] duxerit sponte *BII13* **178** [d] deduxerit *I83* | [e] adulter *korr. aus* adultera *V630;* adhultera *P102* **179** [f] privetur *SG670; S105* **186** [g] in sua fuerit] fuerit in sua *N442;* in sua fuerit *korr. aus* fuerit in sua *S105*

173–174 Eo…domino] Rom. VII. 2. I Cor. l. c.

---

168 et] *fehlt* DG_7 | sponsa[1]…sponsa[2]] ecclesia RP_3; DB_4 **169** uxorque] quae uxor RP_3; DB_4 | eius] sacerdotis RP_3; DB_4; *fehlt* PG_6; $3L_5$ | illo] eo RP_3; DB_4 **170** est] *fehlt* AL_6; DG_7 | est…alligata] alligata est RP_3; DB_4 **173** soluta…voluerit] *fehlt* RP_3; DB_4 | est] est et DG_7 **174** tantum] *fehlt* RP_3; DB_4 **177** adulteram] aliam $74T_5$; AL_6; PG_6; $3L_5$; DG_7 **179** privabitur] privabitur. Cap. XV PG_6 **186** autem] quis episcopus DB_5; BS_1; ID_8 | persecutus…fuerit] fuerit persecutus in sua DB_5 | fuerit…ecclesia] ecclesia fuerit $74T_5$

fugiendum[h] illi[i] est ad alteram eique sociandum dicente domino: Si persecuti vos[j] fuerint[k] in unam[l] civitatem, fugite in aliam. <O93, f. 16ra> Si autem utilitatis causa fuerit[m] mutandus[n], non per[o] se hoc agat, sed fratribus invitantibus et auctoritate huius sanctae sedis faciat, non ambitus[p] causa[q], sed utilitatis[r].

O93: De incestis

V630: De coniuntione consanguineorum

N442: De consanguineorum coniunctione incesta et personis accusantium

P9629: De coniunctione

VD38: De[s] consanguineorum[t] coniunctione incesta[u]

Bcan4: XVI

P102; BII13: XVI De consanguineorum coniunctione incesta et de raptoribus[v]

[H. 16] Coniunctiones[w] [x] autem consanguineorum[y] fieri prohibete[z], quod[a] [b] eas[c] et divinae et saeculi[d] <Bcan4,

---

187 [h] fugiendum illi *korr. aus* fugiendum *BII13* | [i] illi est] est illi *P102* **188** [j] vos *korr. aus* vo *I83* | [k] fuerint *korr. aus* fuerit *SG670* | [l] unam civitatem] una civitate *N442; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105* **190** [m] fuerint *S105* | [n] mutandi *SG670; S105* | [o] a *I83; SG670; Bcan4; S105* **192** [p] *am Rande* cupiditatis *VD38* | [q] causa sed *korr. aus* causa *O93* **193** [r] utilitatis] utilitatis **199** [s] *Rubrik durchgestrichen VD38* | [t] *am Rande* propinquorum | [u] *am Rande* inmunda **202** [v] raptoribus] raptoribus de consanguineorum coniunctione *BII13* **203** [w] *am Rande drei Punkte N442* | [x] Coniunctiones autem *korr. aus* Coniunctiones *P102* | [y] cumsanguineorum *Bcan4* **204** [z] prohibite *korr. aus* prohibete *O93;* prohibete *korr. aus* prohibite *V630;* prohibite *P9629* | [a] qd *O93* | [b] quod eas] quando has *V630; P9629; E97* | [c] eas et] etiam *SG670; S105* | [d] sanctae *I83; SG670;*

188–189 Si…aliam] Matth. X. 23. **189–193** Si…utilitatis] sec. c. 27. conc. IV. Carth. **203–204** Coniunctiones…prohibete] sec. Ben. II. 130. tit. (l. Visig. XII. 3. 8).

---

187 illi] ei PG_6 | illi…est] est illi BS_1; ID_8; DG_7 **188** persecuti…vos] vos persecuti BS_2 | vos…fuerint] fuerint vos PG_6 **188–189** unam… civitatem] una civitate DB_5; BS_1; BS_2; ID_8; DG_7 **189** fugite] fugiendum est PG_6 | fugite…aliam] in aliam fugite BS_1 | autem] episcopus IP_3; *fehlt* $3L_6$ **190** causa] causa episcopus de sua sede in aliam $3L_6$ | mutandus] mutandum DB_5; ID_8 **191** et] cum $74T_5$; AL_6; PG_6; DG_7 **192** non] non tamen $74T_5$; DG_7 **193** utilitatis] aut necessitate ut dictum est aut utilitate $74T_5$; AL_6; PG_6; utilitatis vel necessitatis IP_3; aut utilitate aut necessitate, ut dictum est DG_7 **203** autem] *fehlt* ID_9; PG_7; DG_9 | fieri] *fehlt* AL_7 **204** prohibete] prohibentur DG_9 | quod] quia DB_6; ID_9, quoniam AL_7; quando CT_4; *fehlt*

f. 69r> prohibent leges. Leges ergo divinae haec agentes et eos, qui ex[e] eis prodeunt[f], non solum eiciunt[g], <BII13, f. 70va> sed et maledictos appellant. Leges vero[h] saeculi infames[i] tales vocant et <I83, f. 83vb> ab hereditate repellunt. <SG670, p. 153b>

VD38: De consanguineorum prohibenda coniunctione

Nos vero sequentes patres nostros infamia[j] eos[k] notamus et infames esse censemus[l], quia infamiae[m] maculis[n] [o] sunt aspersi.

Nec[p] eos viros[q] vel[r] accusationes[s], <VD38, f. 76ra> quas[t] leges saeculi reiciunt[u], suscipere debemus. Eos autem consanguineos dicimus, quos divinae et imperatorum[v] [w] ac[x] [y] Romanorum atque Graecorum leges consanguineos appellant et[z] in[a] hereditate[b] suscipiunt nec repellere possunt.

I83 : De pellendis coniunctionibus consanguineorum

Bcan4; P102; BII13; S105; sancti *VD38*
206 [e] ex *fehlt I83* | [f] prodeant *P9629* **207** [g] *am Rande* expellunt *VD38* **208** [h] ergo *V630; P9629; E97* | [i] *interlinear* turpes *VD38* **211** [j] infamia eos] infamias *I83;* infamia eos *korr. aus* infamias *Bcan4* | [k] eos *korr. aus* eius *V630;* eos *fehlt I83* **212** [l] *interlinear* iudicamus *VD38* | [m] *interlinear* turpidinis *VD38* **213** [n] maculi *I83;* maculis *korr. aus* maculas *P102* | [o] maculis sunt *korr. aus* maculis *V630* **214** [p] Ne *I83;* Nec *korr. aus* Ne *Bcan4* | [q] viro *VD38* | [r] in *korr. aus* vel *SG670* | [s] accusatores *V630* **215** [t] quas leges *fehlt VD38* | [u] *am Rande* reppellunt *VD38* **217** [v] imperatorum *korr. aus* imperator *P102* | [w] imperatorum ac] imperatorum *korr. aus* imperatorum ac *P9629* | [x] ac *fehlt SG670; S105* | [y] ac Romanorum *fehlt V630* **218** [z] et in *korr. aus* et *Bcan4* | [a] in *fehlt I83; SG670; S105* | [b] hereditatem *VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105*

208–212 Leges…notamus] interpr. c. 3. C. Th. III. 12. (cf. Ben. II. 410). **214–215** Nec…debemus] Ben. II. 381. III. 108. 307. (c. 96. conc. Afric). Cf. Angilr. c. 9, Praef. 7, Telesf. 4, Steph. 7, Euseb. 2, Iul. 7, 12, Fel. II. pp. 12. xv., Dam. 14.

PG_7; quare quia DG_9 | eas] has CT_4; ID_9; DG_9 | et^2…saeculi] seculique CT_4; fieri ID_9; DG_9 **204–205** et^2…leges] leges et saeculi prohibent DB_6 **205** prohibent…leges] leges prohibent AL_7 | ergo] vero ID_9 | divinae] divine et ID_9 **207** et] etiam DG_9 | maledictos] maledictis $3L_7$ **208** vero] ergo CT_5; $3L_7$; DG_9 **211** sequentes…nostros] *fehlt* PG_7 | nostros] nostros et eorum vestigiis inhaerentes RP_4 **212** notamus…infames] notandos BS_3 **212–213** et…aspersi] *fehlt* PG_7 **213** sunt…aspersi] aspersi sunt RP_4; DB_6; BS_3 **214** viros…accusationes] *fehlt* DB_6; BS_3 | vel] nec CT_5; DG_9 | accusationes] accusatores RP_4 **215** quas] quos RP_4; DB_6; BS_3 reiciunt] reiciunt nos in testimonium DB_6; BS_3 | suscipere] recipere RP_4 **217** imperatorum…Graecorum] saeculi DB_6; BS_3 | ac] *fehlt* RP_4 **218** hereditate] hereditatem DB_6; BS_3; ID_9

Bcan4: De non[c] legitimis coniunctionibus

S105: De eo qui non est legitime coniuctus

Talium[d] enim[e] coniunctiones[f] nec legitimae[g] sunt nec manere possunt, sed[h] sunt repellendae.

P9629: Legitime non iunti infames sunt

Quisquis ergo non est legitime coniunctus <S105, f. 61v> vel absque dotali titulo[i] ac benedictione[j] <V630, f. 40va> sacerdotis constat[k] copulatus[l], sacerdotes[m] vel[n] legitime coniunctos criminari vel in eos testificari minime[o] potest, quoniam[p] [q] omnis[r] incesti[s] macula[t] pollutus infamis est et accusare supradictos non[u] permittitur.

I83: De raptoribus reiciendis

Non[v] solum[w] ergo hi reiciendi sunt et infames efficiuntur[x], sed etiam[y] omnes eis[z] consentientes.

V630: De raptoribus

Similiter <SG670, p. 154a> de[a] raptoribus vel eis[b],

---

221 [c] non legitimis coniunctionibus *korr. aus* legitime coniunctione *Bcan4* **223** [d] *am Rande* Nota *I83* | [e] enim *fehlt VD38; P102; BII13* | [f] coniunctiones *korr. aus* iunctiones *O93;* coniunctiones *korr. aus* coniunctionis *S105* | [g] legitimae sunt nec manere possunt, sed sunt repellendae. Quisquis ergo non est *fehlt VD38; P102; BII13* **224** [h] sed sunt] sed *korr. aus* sed sunt *Bcan4* **227** [i] *am Rande* nobilitate decore *VD38* | [j] benedictiones *O93* **228** [k] constat *fehlt P102; BII13* | [l] *interlinear* coniunctus *VD38* | [m] sacerdotes *korr. aus* sacerdotis *S105* | [n] vel legitim coniunctos *fehlt V630* **230** [o] me *VD38* | [p] *am Rande* Nota *V630* [q] Qm *BII13* | [r] omnis incesti] omni hic *korr. aus* omni hic est *SG670;* omni hic est *S105* | [s] *am Rande* incestum dicitur propria fornicatio et corruptio quę fit in proximis *VD38* | [t] *interlinear* sorde *VD38* **231** [u] non *korr. aus* no *N442* **234** [v] *am Rande* Nota *I83* | [w] solum ergo *korr. aus* solum *P9629* **235** [x] efficiunt *VD38;* efficiuntur *korr. aus* effeciuntur *S105* | [y] etiam omnes *korr. aus* etiam *V630* | [z] eis *fehlt P102* **237** [a] de *fehlt SG670; S105* | [b] eis *korr. aus* ei *O93*

226–232 Quisquis…permittitur] fortasse conflat. ex Ben.II. 130. 133, interpr. c. 3. C. Th. III. 12. **237 237** Similiter…raptoribus] Ben. II. 97.

---

223 Talium] Consanguineorum DG_{10} | enim] *fehlt* DG_{10} **224** sunt…repellendae] reiciende sunt ID_9 **226** ergo] *fehlt* ID_{10} | est] *fehlt* DG_{10} **227** dotali] sacerdotali RP_4 | ac] et sine DB_6; BS_3 **228** sacerdotis] sacerdotali $3L_7$ | constat] constat esse DB_6; BS_3; *fehlt* $3L_7$ **229** vel] et RP_4 | eos] eo BS_3 **230** minime] non ID_{10} **234** reiciendi] repellendi DG_{10} **235** eis] *fehlt* $3L_7$

qui seniores[c] impetunt[d], fieri censemus[e] [f]. Hos[g] vero[h] saeculi leges interficiunt, sed nos misericordia <I83, f. 84ra> praeeunte[i] [j] sub infamiae nota ad poenitentiam <E97, f. 43vb> recipimus[k], ipsam[l] quoque infamiam[m], <N442, f. 39rb> qua[n] [o] sunt[p] [q] aspersi[r], delere non possumus, sed animas eorum per poenitentiam publicam et ecclesiae[s] satisfactionem[t] sanare cupimus, quia manifesta[u] peccata non sunt occulta correctione[v] [w] purganda.

O93: in praesonis accusantium

V630: De accusatoribus

P9629: Qui acusare nequeunt

Bcan4: XVII

P102; BII13: XVII De accusatoribus et testibus

S105: De mutatione sedis

<P9629, f. 15r> [H. 17] <BII13, f. 70vb> Omnes ergo, qui in [recta fide suspecti sunt,

S105: Qui accusare nequeunt

in[x] accusationem[y] sacerdotum et eorum, super quorum fide[z] non] hesitatur[a], minime recipiantur[b] [c] [et in testimonio humano dubii habeantur. Infirmari ergo[d]

---

238 [c] senioribus *V630; P9629; E97* | [d] *am Rande* accusant criminantur *VD38* | [e] *interlinear* iudicamus *VD38* | [f] censemur *I83* [g] *am Rande* z *V630; am Rande* N *I83* | [h] vero] vero quos *I83; SG670; S105;* vero *korr. aus* vero quos *Bcan4* **240** [i] *am Rande* praecedente *VD38* | [j] praeeunte *korr. aus* praeunte *P9629* **241** [k] recipimur *I83* | [l] ipsam *korr. aus* ipsu *V630* | [m] infamiam *korr. aus* infamiem *V630;* infamiem *P9629* **242** [n] qua sunt] quas *O93; P9629; I83* | [o] qua sunt aspersi] qua asperis sunt *korr. aus* quas aspersi *Bcan4* | [p] sunt *fehlt VD38* | [q] sunt aspersi] aspersi sunt *SG670; P102; BII13; S105* | [r] asperi *VD38* **244** [s] aecclaesiis *P9629* | [t] satisfactione *VD38* **245** [u] manifestata *Bcan4* | [v] *am Rande* emendatione *VD38* | [w] correptione *Bcan4* **256** [x] *am Rande* | [y] accusatione *V630; P9629; VD38; SG670; E97; S105* **257** [z] fidem *Bcan4* | [a] *interlinear* dubitatur *VD38* | [b] recipiatur *O93* | [c] recipiantur *korr. aus* recipiatur *P9629* **258** [d] ergo oportet *korr. aus* ergo *Bcan4*

245–246 quia…purganda] Isid. sent. III. 46. no. 13. aut conc. Aquisgr. a. 816. libr. I. c. 36. Cf. Greg. ep. ad Felic. **253–261** Omnes…ignorant] Ben. I. 335. III. 176. (c. 64. conc. Tol. IV.). **254 255** qui…sunt] cf. Pii 5, Fab. 5.

---

238 Hos] Omnes $3L_7$ | vero] enim DG_{10} **239–240** misericordia… praeeunte] preeunte misericordia ID_{10} **242–243** qua…possumus] delere non possumus qua sunt aspersi ID_{10} **256** accusationem] accusatione ID_{11} **258** humano] *fehlt* DB_7; ID_{11}

oportet eorum vocem[e],] de quorum fide dubitatur[f], nec eis omn[ino <VD38, f. 76rb> esse[g] credendum, qui[h] rectam fidem ignorant. Quaerendum[i] est ergo] in iudicio, cuius sit conversationis et[j] fidei is[k] [l], qui accusat, [et is, qui accusatur[m], quoniam hi, qui non sunt rectae[n]] conversationis ac[o] fidei, et quorum vita <SG670, p. 154b> est accusabilis, non permittuntur[p] maiores [natu accusare,

BII13: De legitima coniunctione

nec[q] quorum fides[r], vita] et libertas nescitur, neque viles personae in eorum recipiantur[s] accusationem. Rimandae[t] vero sunt accusatorum enucleatim[u] personae, qui sine scripto difficile, per scriptum autem numquam recipiantur[v], quia[w] per[x] scripturam nullus

---

259 [e] voce *VD38* | [f] dubitabatur *VD38* **260** [g] est *SG670* | [h] quia *SG670* **261** [i] *am Rande* z *V630; am Rande* N *I83* **262** [j] ac *I83; VD38; SG670; Bcan4; S105* | [k] is *fehlt V630* | [l] is, qui accusat, et is, qui accusatur, quoniam hi, qui non sunt rectae conversationis ac fidei *fehlt VD38* **263** [m] accusatur *korr. aus* accasatur *S105* **264** [n] rectae *korr. aus* recta *V630* | [o] et *BII13* **265** [p] permittunt *S105* **268** [q] *am Rande* N *SG670* | [r] fides vita *korr. aus* fides *O93* **269** [s] recipiciantur *P9629* **270** [t] *am Rande* z *V630; am Rande* inquirende *VD38* | [u] *am Rande* aperte sublimiter *VD38* **272** [v] recipiantur *korr. aus* recipiatur *I83;* rapiantur *S105* | [w] quia per *korr. aus* quia *V630; SG670; BII13* | [x] per *fehlt S105*

259–261 nec … ignorant] cf. c. 3. Angilr., Sixt. I. pp. 3, Fab. 5, Iul. 12. **261–263** Quaerendum … accusatur] c. 96. conc. IV. Carth. aut Ben. III. 110, add. III. 11. (Cf. Fel. I. pp. 12.) **263–266** quoniam … accusare] Cap. ecclesiast. a. 789. c. 35. aut Ben. I. 74. III. 111. Cf. Pont. 9, Fab. 13, 25, Steph. 12 (Fel. I. pp. 12.), Sixt. III.pp., Pelag. II. pp. ep. 3. (c. 13. Angilr.). **268 269** nec … nescitur] Ben. II. 359. III. 112. aut c. 13. Angilr. Cf. Fab. 13, 25, Steph. 12, Sixt. III. pp., Pelag. II. pp. ep. 3. **268–269** neque … accusationem] Cap. eccles. a. 789. c.45. aut Ben. II. 362. aut c. 13. Angilr. Cf. Anacl. 19, Fab. 25, Sixt. III. pp. **270 271** Rimandae … accusatorum] sec. c. 17. conc. Afric. aut Ben. III. 97. **271–281** qui … noscuntur] sec l. Visig. II. 4. 5. aut Ben. II. 147. 345. Cf. Dam. ad Ital. **272–274** per … voluerit] Cf. Steph. 8.

---

260 omnino] omnimodo ID$_{11}$ | esse] est DB$_7$ **261** Quaerendum] Querendum nobis CT$_7$ | est … ergo] ergo est DB$_7$; CT$_7$ | ergo] *fehlt* DG$_{11}$ **262** et] ac DB$_7$; ID$_{11}$ **264** conversationis … fidei] fidei ac conuersationis CT$_7$; ID$_{11}$; DG$_{11}$ | et] *fehlt* ID$_{11}$ **265–268** non … nescitur] et quorum fides et libertas nescitur, non permittuntur maiores natu accusare DG$_{11}$ **265** permittuntur] permittendi sunt DB$_7$ **266** maiores … natu] eos DB$_7$; ID$_{11}$ **268** nec] et DB$_7$; CT$_7$; *fehlt* ID$_{11}$ | nescitur] noscitur ID$_{11}$ | neque] et DB$_7$ **269** eorum] eorum non DB$_7$ | accusationem] accusatione DG$_{11}$ **270** vero] *fehlt* 74T$_6$; AL$_8$; ID$_{11}$; PG$_8$; 3L$_8$ | enucleatim] *fehlt* DG$_{12}$ **271** qui] quae DB$_7$; ID$_{11}$; *fehlt* DG$_{12}$ | difficile … autem] *fehlt* DG$_{12}$ **272–275** quia … accusationem] *fehlt* DG$_{12}$ **272** nullus] nullus accusare, vel ID$_{11}$ **272–273** nullus … accusari] accusari nullus 3L$_8$

<I83, f. 84rb> accusari[y] potest, sed propria voce et praesente eo, quem accusare voluerit[z], suam[a] quisquis[b] [c] agat accusationem[d], nec[e] absente eo, quem[f] accusare[g] voluerit[h], quicumque accusator[i] credatur[j]. Similiter testes per quamcumque[k] scripturam[l] testimonium[m] non proferant[n], sed praesentes, quae[o] viderunt et noverunt, veraciter testimonium dicant[p]. Nec[q] de aliis causis vel negotiis testimonium dicant, nisi de his, quae sub praesentia eorum acta[r] esse noscuntur.

V630: De consanguineis non recipiendis in testimonium

P9629: parentes adversus extran[eos] testimonium non proferant sed adv[...]

I83; BII13: Ut consanguinei accusatoris[s] adversus extraneos testimonium non dicant

Bcan4: Ut consanguinei accusatoris adversus extraneos testimonium non dicant

---

273 [y] accusare *VD38; P102; BII13;* accusari *korr. aus* accusare *Bcan4* **274** [z] voluerint *Bcan4* | [a] suam quisquis agat accusationem, nec absente eo, quem accusare voluerit *fehlt VD38; P102; BII13* | [b] *interlinear* que *SG670; interlinear* quisque *E97* **275** [c] quiquis *I83* | [d] accusatione *I83;* accusationem *korr. aus* accasationem *S105* | [e] nec absente eo quem accusare voluerit, quicumque accusator credatur *fehlt Bcan4* | [f] quem accusare voluerit, quicumque accusator credatur. Similiter testes *fehlt SG670; S105* | [g] accusare voluerit, quicumque accusator credatur. Similiter testes per quamcumque scripturam testimonium non proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt, veraciter *fehlt I83* **276** [h] voluerint *Bcan4* | [i] *am Rande* creditur *VD38* | [j] credat *VD38* **277** [k] quamcumque *fehlt SG670; S105* | [l] scriptura *Bcan4* | [m] testimonium non proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt, veraciter *fehlt VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **278** [n] proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt, veraciter testimonium *fehlt Bcan4* | [o] quam *O93; P9629* **279** [p] dicunt *O93;* dicent *Bcan4* | [q] Nec de aliis causis vel negotiis testimonium dicant *fehlt BII13* **281** [r] *am Rande* facta *VD38* **285** [s] accusatores *BII13*

---

274 quem] quam $3L_8$ | suam…quisquis] quicumque $74T_6$ | quisquis] quisque DB_7; AL_8; CT_7; ID_{11}; PG_8; $3L_8$ **276** quicumque] quisquam DB_7; ID_{11} | accusator] accusat PG_8; $3L_8$ **277** scripturam] *fehlt* PG_8; $3L_8$ **278** proferant] dicant DB_7; ID_{11} **278–279** sed…dicant] *fehlt* DB_7; ID_{11} **278** praesentes] presentes ex his $74T_6$; AL_8; IP_4; PG_8; $3L_8$; DG_{13} viderunt…noverunt] viderint ... noverint PG_8; $3L_8$ **281** praesentia…eorum] eorum presentia DG_{13} | acta…esse] adesse AL_8; PG_8; $3L_8$

Accusatoris[t] [u] vero consanguinei adversus extraneos testimonium[v] non dicant, <BII13, f. 71ra> nec familiares vel de[w] domo prodeuntes, sed si voluerint et invicem consenserint[x], inter[y] [z] se parentes tantummodo testificentur, et non in alios. Nec accusatores vel testes suspecti recipiantur[a], quia[b] propinquitatis[c] et familiaritatis ac <S105, f. 62r> dominationis <SG670, p. 155a> affectio[d] veritatem[e] impedire[f] solet.

Bcan4: XVIII

P102; BII13: XVIII[g] De amore carnali et timore et avaritia atque dolo

[H. 18] Amor[h] carnalis et timor atque avaritia plerumque sensus <V630, f. 40rb> hebetant[i] humanos et pervertunt opiniones, ut quaestum[j] pietatem putent et pecuniam quasi mercedem prudentiae.

Nemo enim <E97, f. 44ra> in dolo loquatur ad proximum <VD38, f. 76vb> suum, fovea[k] alta est os

---

289 [t] *am Rande* z *V630* | [u] Accusatores *VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105;* Accusatoris *korr. aus* Accusatores *P9629; E97* **290** [v] testimonium *korr. aus* testimonium di *P102* **291** [w] de] de una *korr. aus* de *SG670* **292** [x] consenserint *korr. aus* senserint *O93* | [y] er *I83* | [z] inter se *korr. aus* inter *SG670* **294** [a] repiantur *S105* | [b] Quia *korr. aus* Qui *S105* **295** [c] propinquitatis *korr. aus* propinquitates *BII13;* propinquitatis *korr. aus* propinquitas *S105* **296** [d] affectio *korr. aus* affitio *P9629* | [e] veritatem *korr. aus* veritatis *P9629;* veritatis *I83;* veritati *SG670; Bcan4; S105* **297** [f] impediri *P9629* **299** [g] XVII *BII13* **301** [h] Amor] amor vero *korr. aus* amor *E97* **302** [i] habetant *korr. aus* habeant *P9629;* orbitant *I83; Bcan4;* habent *VD38; P102; BII13* **303** [j] *interlinear* lucrum *VD38* **306** [k] *am Rande* Nota *I83*

289–290 Accusatoris…dicant] sec. l. Visig. II. 4. 12. tit. aut Ben. II. 348. tit. **290–297** nec…solet] sec. l. Rom. Visig. Pauli rec. sent. V. 17. s. 1. et interpr. s. 3. (Cf. Steph. 11.) **294–295** quia…propinquitatis] Cf. Euseb. 3, Fel. II. pp. 12. xi. **301–304** Amor…prudentiae] Ambros. ep. 2. ad Syagr. no. 15. (2, 758). **305–312** Nemo…suos] Ambros. ep. 2. ad Syagr. no. 15. (2, 758).

---

289 Accusatoris] Accusatores PG$_8$; 3L$_8$ | consanguinei] consanguinei mei PG$_8$; Consanguinei accusatores DG$_{14}$ | extraneos] eos DB$_7$; ID$_{11}$ **290** nec] nec eorum DB$_7$ **291** vel…de] de eadem IP$_5$ | domo] domibus eorum DB$_7$; ID$_{11}$ **292** et] et in DB$_7$ | se] *fehlt* AL$_8$; PG$_8$; 3L$_8$ **293** tantummodo] *fehlt* DB$_7$; DG$_{14}$ | testificentur] testificent CT$_7$ | alios] alienos AL$_8$; PG$_8$; 3L$_8$ **294** accusatores…vel] *fehlt* IP$_5$ **295** et] ac IP$_5$ **296** dominationis] dampnationis IP$_5$ **302** hebetant] habent PG$_8$; 3L$_8$ **303** pervertunt] pervertunt homines 3L$_8$

malivoli, innocens dum[l] credit[m] facile, cito labitur[n]. Sed iste lapsus[o] <Bcan4, f. 69v> resurgit[p], <I83, f. 84va> et[q] tergiversator[r] [s] suis artibus[t] [u] praecipitatur[v] [w], unde numquam exiliat[x] atque evadat.

N442: De remissione peccati post lapsum

Ponderet[y] ergo unusquisque[z] sermones suos, et quod sibi loqui non vult, alteri non loquatur, unde bene sacra ait[a] scriptura: <N442, f. 39va> Quod tibi non vis fieri, alteri[b] ne facias.

P9629: De personis acusantium

Nos enim tempore indigemus[c], ut aliquid maturius[d] agamus, nec[e] praecipitemus consilia et opera nostra neque ordinem[f] corrumpamus.

S105: De lapsu sacerdotis

Sed si aliquis[g] lapsus[h] quoquo[i] modo[j] fuerit, portemus[k] eum et[l] fraterno corripiamus[m] affectu[n], sicut ait beatus apostolus:

VD38: Quod sacerdotes qui lapsi fuerint ad pristinum possint redire gradum

<BII13, f. 71rb> Si praeoccupatus fuerit homo in

---

307 [l] dum *korr. aus* dum dum *P102* | [m] credit *korr. aus* crediti *P9629;* reddit *P102* | [n] *interlinear* cadit *VD38* **308** [o] lapsus] lapsus non *korr. aus* lapsus *SG670* | [p] surgit *V630* **309** [q] et *fehlt I83* | [r] *interlinear* vel actibus *P9629; interlinear* astutus *VD38* | [s] tergiversator] tergit versator *Bcan4;* tegiversator *P102* | [t] *interlinear* vel actibus *P9629* | [u] actibus *SG670; S105* | [v] *interlinear* mergitur *VD38* **310** [w] praecipitatur *korr. aus* praecipiatur *O93;* precipitatur *korr. aus* precipatur *V630;* praecipatatur *I83* | [x] *interlinear* surgat *VD38* **312** [y] *am Rande drei Punkte N442; am Rande* mesuret temperet *VD38* | [z] unisquisque *S105* **314** [a] ait *korr. aus* agit *N442* **315** [b] alteri *korr. aus* ateri *SG670* **317** [c] *am Rande* Necessarium habemus *VD38* | [d] *interlinear* festinantius *VD38* **318** [e] ne *P102* **319** [f] ordinem *korr. aus* ordanem *SG670* **321** [g] aliquid *S105* | [h] *am Rande* ceciderit *VD38* | [i] quoque *P9629;* quo *S105* | [j] modo fuerit *korr. aus* modo *O93* | [k] portemus] non perdamus *korr. aus* perdemus *V630* **322** [l] sed *V630* | [m] corripiamus *korr. aus* corrumpamus *V630* | [n] *am Rande* caritate benivolentia *VD38*

314–315 Quod…facias] Tob. IV. 16. **317–319** Nos…corrumpamus] Ambros. ep. 44. ad Horont. no. 2. (2, 976). **326–330** Si…Christi] Galat. VI. 1.2.

---

312 ergo] *fehlt* DG_{15} **314** ait…scriptura] scriptura ait DG_{15} **321** aliquis] aliquis sacerdos BS_4; quis CT_8; ID_{12} | quoquo] quo DG_{15} | quoquo…modo] *fehlt* BS_4; $3L_9$ **322** fraterno] fraterni amoris BS_4 **323** apostolus] Paulus $3L_9$

aliquo[o] delicto, vos, qui spiritales estis, <SG670, p. 155b> instruite[p] huiusmodi in spiritu lenitatis considerans teipsum, ne et tu tempteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.

P9629: De lapsu sacerdotis

I83: Salubria

Bcan4 : XVIIII

P102; BII13: XVIIII De sancto david qui post crimina egit poenitentiam et in honore permansit

[H. 19] Porro[q] sanctus David de criminibus[r] mortiferis egit poenitentiam et tamen in honore <O93, f. 16rb> permansit. Beatus quoque Petrus amarissimas lacrimas fudit, quando dominum negasse poenituit, sed tamen[s] apostolus permansit[t]. Et dominus per[u] prophetam peccantibus pollicetur[v] [w] dicens:

S105: de lapsu sacerto[tis]

<VD38, f. 76vb> Peccator[x] in quacumque <I83, f. 84vb> die conversus ingemuerit[y], omnium iniquitatum illius amplius non recordabor.

V630: De his qui putant sacerdotes post lapsum domino ministrare non posse si dignam egerint poenitentiam

I83: Quot sacerdotes post lapsum ministrare possunt

Bcan4: XX Quod sacerdos post lapsum ministrare possunt

P102; BII13: XX Quod sacerdotes domini et reliqui fideles post lapsum si dignam egerint penitentiam redeant ad pristinos honores

---

327 [o] alico *P9629* **328** [p] instruite huiusmodi *korr. aus* instruite *N442* **336** [q] *am Rande* Nota *I83; am Rande* N *SG670* | [r] crimibus *N442* **339** [s] tamen *korr. aus* tamen ab *P102* **340** [t] permansit *korr. aus* mansit *O93* | [u] pe *P9629* **341** [v] *interlinear* promittit *VD38* | [w] pollicetur *korr. aus* pollietur *S105* **343** [x] *am Rande* Nota *S105* **344** [y] ingemuerit *korr. aus* ingemerit *S105*

336–338 Porro…permansit] August, ep. 185. c. 10. no. 45. (2, 661). **343–345** Peccator…recordabor] Ezech. XVIII. 22.

---

328 instruite…huiusmodi] huiusmodi instruite DB_8 | lenitatis] levitatis ID_{12} **329** considerans…tempteris] *fehlt* DG_{15} **336–338** Porro… permansit] *fehlt* $3L_9$ **336** criminibus…mortiferis] mortiferis criminibus DG_{15} **341** peccantibus] *fehlt* DG_{15} **344** die] hora $3L_9$ | conversus] conversus fuerit et $3L_9$; DG_{15} | omnium] omni $3L_9$ **345** illius] eius DG_{15} amplius] *fehlt* CT_8; ID_{12} | amplius…recordabor] non recordabor amplius DG_{15}

[H. 20] Errant[z] [a] [b] enim, qui putant sacerdotes post lapsum, si[c] condignam[d] egerint[e] poenitentiam, domino ministrare[f] non posse et suis honoribus frui, si bonam[g] [h] deinceps vitam duxerint[i] et suum sacerdotium condigne[j] [k] custodierint[l]. Et ipsi, qui hoc putant, non solum errant[m], sed etiam[n] traditas ecclesiae claves disputare[o] [p] et agere[q] videntur, de quibus dictum est: <SG670, p. 156a> Quaecumque solveritis[r] in[s] terra, erunt soluta et in caelo, alioquin haec sententia aut <S105, f. 62v> domini non est aut[t] vera[u]. Nos[v] vero indubitanter tam domini <BII13, f. 71va> sacerdotes quam reliquos fideles post dignam satisfactionem posse[w] redire[x] ad honores credimus testante domino per prophetam: Numquid qui cadit[y] non adiciat[z], ut resurgat, et qui aversus[a] est, non revertetur[b]? Et alibi:

---

353 [z] *am Rande* Nota *V630* | [a] Errant *korr. aus* Erant *V630;* Errant *korr. aus* Errat *VD38* | [b] Errant enim *korr. aus* Errant *S105* **354** [c] *am Rande unleserliche Rubrik BII13* | [d] dignam *I83; Bcan4* | [e] egerit *VD38* **355** [f] ministrare non posse] non posse ministrare *P102* | [g] bona *O93; I83; Bcan4* **356** [h] bonam deinceps vitam duxerint] vitam duxerint deinceps bonam *E97* | [i] duxerint et suum sacerdotium condigne custodierint *kor. aus* duxerint *VD38* **357** [j] *interlinear* sicut decet *VD38* | [k] condigne *korr. aus* digne *O93* | [l] custodierint *korr. aus* costodierint *I83* **358** [m] errant *korr. aus* erant *O93* | [n] etiam] etiam contra *korr. aus* etiam *V630* **359** [o] dissipare *korr. aus* disputare *P9629;* dissipare *SG670; S105* | [p] diputare et agere] despicere *E97* | [q] abigere *SG670; S105* **360** [r] solveris *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [s] in terra] super terram *P9629* **362** [t] aut] aut non *S105* | [u] vera] vera est *N442* | [v] *am Rande* Nota *V630; am Rande* N *SG670* **365** [w] posse redire] redire posse *I83; Bcan4* | [x] revocari *SG670; S105* **366** [y] dormit *SG670; S105* | [z] adiciet *N442; VD38; SG670; BII13; S105;* adhiciet *P102* **367** [a] aversus *korr. aus* versus *I83;* aversus *korr. aus* adversus *P102* | [b] revertetur *korr. aus* revertitur *Bcan4*

353–361 Errant…caelo] sec. August, 185. c. 10. no. 45. (2, 661).
364–380 post…contribulatus] Greg. M. ep. IX, 59. (2, 969).

---

353 Errant] *vor* Errant *Rubrik* Sacerdotes per penitentiam redire post lapsum ID$_{12}$ | enim] *fehlt* 74T$_{7}$; IP$_{6}$; itaque DG$_{15}$ | putant] putant Domini IP$_{6}$ **354** egerint] *fehlt* 3L$_{10}$ **355** ministrare…posse] non posse ministrare 3L$_{10}$; DG$_{15}$ **356** deinceps…vitam] vitam deinceps DG$_{15}$ **357** condigne] digne DG$_{15}$ | ipsi] ipsi quidem IP$_{6}$ **358** etiam] etiam contra BS$_{4}$ **359** disputare] dissipare RC$_{4}$; DB$_{8}$; despicere 74T$_{7}$; CT$_{9}$; ID$_{12}$; IP$_{6}$; 3L$_{10}$; DG$_{15}$ | et…agere] *fehlt* 74T$_{7}$; ID$_{12}$; IP$_{6}$; 3L$_{10}$; DG$_{15}$ | agere] abigere RC$_{4}$; DB$_{8}$ **360** solveritis] solveris RC$_{4}$; DB$_{8}$; BS$_{4}$ | in…terra] super terram BS$_{4}$ **362** non] *fehlt* 3L$_{10}$ | aut] aut non RC$_{4}$; DB$_{8}$ | vera] vera est DG$_{15}$ **364** reliquos] reliqui vos 3L$_{10}$ **365** redire] revocari RC$_{4}$; DB$_{8}$ **366** cadit] dormit RC$_{4}$; DB$_{8}$; DG$_{15}$ | adiciat] adiciet DB$_{8}$; 74T$_{7}$; CT$_{9}$; ID$_{12}$; IP$_{6}$; 3L$_{10}$; DG$_{15}$ **367–369** et…vivat] *fehlt* 3L$_{10}$; DG$_{15}$

Nolo, inquit dominus[c], mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat. Et propheta David poenitentiam[d] agens dixit: Redde mihi <E97, f. 44rb> laetitiam salutaris tui et spiritu principali confirma[e] me. <V630, f. 41ra> Ipse namque post[f] poenitentiam et alios docuit et[g] sacrificium deo obtulit dans exemplum <VD38, f. 77ra> doctoribus sanctae ecclesiae, si lapsi[h] fuerint <I83, f. 85ra> et[i] condignam[j] poenitentiam[k] deo gesserint[l], utrumque facere posse. Docuit enim, quando dixit: Doceam iniquos vias tuas, et impii[m] <SG670, p. 156b> ad[n] te convertentur[o]. Et sacrificium deo pro[p] se obtulit, dum[q] dicebat: Sacrificium deo spiritus contribulatus. Videns enim[r] propheta[s] scelera sua mundata per poenitentiam <P9629, f. 15v> non dubitavit[t] [praedicando et domino libando[u] curare aliena. Lacrimarum ergo effusio movet[v] animi passionem.] Satisfactione[w] [x] autem impleta avertitur[y] [animus ab ira. Qui enim non[z] ignoscit[a] alteri, quomodo sibi[b] putat[c]] subvenire[d]? Superabundant[e] ergo

---

368 [c] dominus *korr. aus* deum *P9629* **369** [d] poenitentiam] penitentiam a *VD38* **371** [e] confirma *korr. aus* confirmat *VD38* **372** [f] post *korr. aus* potest *VD38* **373** [g] et *fehlt VD38; P102; BII13* **374** [h] *am Rande* peccaverint *VD38* **375** [i] ut *I83; Bcan4;* et *fehlt SG670; S105* | [j] condigna *N442;* condignam] cum dignam *I83; SG670; S105* | [k] paenitentia *O93* **376** [l] gesserint *korr. aus* gesserit *VD38* **377** [m] impi *P9629* **378** [n] ad *korr. aus* ad ad *SG670* | [o] convertentur *korr. aus* convertetur *BII13* **379** [p] pro se *fehlt SG670; S105* | [q] cum *BII13* **380** [r] enim *korr aus* enim per *VD38* | [s] prophetam *VD38;* propheta] per prophetam *P102; BII13* **382** [t] dubitavit *korr. aus* dubitabit *P102* | [u] *interlinear* sacrificando *VD38* **383** [v] movet *korr. aus* monet *O93;* movet *korr. aus* movit *P102* **384** [w] *interlinear* humiliatione *VD38* | [x] Satisfatione *P9629* [y] evertitur *SG670; S105* **385** [z] non *fehlt I83; SG670; Bcan4; S105* | [a] *interlinear* parcit *VD38* **386** [b] sibi] sibi non *I83; SG670; Bcan4; S105* | [c] putant *Bcan4* | [d] subveniri *V630; P9629; E97; P102; BII13; S105;* subveniri *korr. aus* subvenire *SG670; Bcan4* | [e] Superabundant *korr. aus* Superabundat *SG670*

---

370 dixit] dicit ID_{12} **373** et] *fehlt* $3L_{10}$ **374** sanctae] CT_9 **375** et] et si DB_8 | et…condignam] cum dignam RC_4 **375–376** poenitentiam…deo] Deo penitentiam IP_6 **376** deo] *fehlt* DB_8 | posse] posse et offerre et alios docere DB_8 **377–378** et…Et] *fehlt* IP_6 **378** Et] *fehlt* DG_{15} **379** deo[1]] *fehlt* CT_9; IP_6 | pro…se] *fehlt* RC_4 | pro…obtulit] obtulit pro se DG_{15} **380** propheta] per prophetam $3L_{10}$ **383–401** Lacrimarum…Christi] Item post pauca RC_4 **383–404** Lacrimarum…peccatum] *fehlt* $3L_{10}$; DG_{15} **383** ergo] *fehlt* IP_6 **385–386** Qui…subvenire] *fehlt* IP_6 **386** ergo] *fehlt* IP_6

peccata, s[uperabundet[f] et misericordia, quoniam apud dominum mi]sericordia[g] et copiosa[h] apud eum redemptio. Penes[i] dominum enim [omnium abundantia est, quia dominus virtu]tum ipse[j] est rex gloriae. Ait enim[k] apostolus: <BII13, f. 71vb> Omnes[l] peccav[erunt et egent gloria[m] dei, iustifica]ti gratis[n] [o] per gratiam ipsius, per redemptionem, quae est in Christo Iesu, quem[p] pr[oposu]it deus[q] propitiatorem[r] per fidem <VD38, f. 77rb> in sanguine ipsius ad ostensionem iustitiae <SG670, p. 157a> suae[s] propter remissionem praecedentium delictorum, in sustentatione[t] dei, ad ostensionem iustitiae[u] <I83, f. 85rb> eius in hoc tempore, ut sit ipse iustus <N442, f. 39vb> et iustificans eum, qui ex fide est Iesu[v] Christi. David[w] enim dicit: Beati, quorum remissae sunt iniquitates <Bcan4, f. 70r> et quorum tecta sunt peccata. Beatus[x] [y], cui non imputavit[z] dominus peccatum. Mundatur[a] ergo homo a peccato et resurgit gratia[b] dei a[c] lapsu[d] et in pristino manet officio iuxta praedictas <S105, f. 63r> auctoritates, videat[e], ne

---

387 [f] superabundet *fehlt V630* **388** [g] misericordia] misericordia est *P102; BII13* | [h] *interlinear* plena *VD38* **389** [i] *interlinear* apud *VD38* **390** [j] ipse est *korr. aus* ipse *Bcan4* **391** [k] enim *korr. aus* enim enim *Bcan4* | [l] Omnes] Omnes enim *P9629* **392** [m] gloriam *I83; SG670;* gloria *korr. aus* gloriam *E97; P102* | [n] *am Rande* sine merito *VD38* | [o] gratias *O93* **394** [p] quem proposuit deus *korr. aus* quem *Bcan4* | [q] deus *korr. aus* dominus *E97* | [r] propitiationem *SG670; E97; S105;* propitiatorem *korr. aus* propotiatorem *Bcan4* **396** [s] eius *P9629* **398** [t] *interlinear* patientia *VD38* | [u] iustitiae *fehlt V630* **400** [v] Iesu Christi] in christo iesu *P9629* **401** [w] Dađđ *P9629* **403** [x] Beatus] Beatus vir *P9629; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [y] Beatus, cui non imputavit dominus peccatum *fehlt V630* | [z] imputabit *P9629; VD38; E97; P102; BII13* **404** [a] Mundatus *N442; SG670; S105;* Mutatur *P102* **405** [b] gratia *korr. aus* gratiam *P102* | [c] a lapsu] lapsus *korr. aus* lapsu *V630* | [d] *interlinear* casu *VD38* **406** [e] Videat] Videat autem *korr. aus* Videat *SG670*

387–389 quoniam…redemptio] Ps. CXX1X. 7. **390** dominus…gloriae] Ps.XXIII.10. **391–394** Omnes…Iesu] Rom. III. 23-26. **401–404** David…peccatum] Rom. IV. 6. 7. 8. **406–408** videat…peccare] Ioann. VIII. 11.

389–404 Penes…peccatum] *fehlt* IP_6 **404** Mundatur] Mutatur $3L_{10}$; DG_{15} | ergo] *fehlt* $3L_{10}$ **404–405** resurgit…dei] gratia Dei resurgit DG_{15} **406** videat] videas $3L_{10}$

amplius peccet, ut[f] sententia[g] evangelica[h] maneat[i] in eo, quae[j] ait: Vade et amplius noli peccare. Unde ait apostolus: Non ergo regnet peccatum in vestro mortali[k] corpore, ut oboediatis concupiscentiis[l] eius, sed neque[m] exhibeatis[n] membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos tamquam[o] ex mortuis viventes et membra vestra arma iustitiae <SG670, p. 157b> deo. Peccatum enim vobis non dominabitur, non enim sub lege <E97, f. 44va> estis, sed sub gratia. Quid[p] ergo? Peccavimus[q], quoniam non[r] sumus sub lege, sed sub gratia[s]? Absit. <VD38, f. 77va> Nescitis, quoniam[t], cui exhibetis vos servos[u] ad oboediendum, servi estis eius, cui oboeditis[v], sive peccati <BII13, f. 72ra> ad mortem, sive oboeditionis ad iustitiam? Gratias autem <I83, f. 85va> deo, quod fuistis servi peccati, oboedistis autem ex corde in eam formam doctrinae[w], in qua[x] traditi estis. Liberati[y] autem[z] a peccato servi[a] [b] facti estis iustitiae, humanum[c] <V630, f. 41rb> dico. Maius enim[d] peccatum est iudicantis[e] quam eius, qui iudicatur[f]. Existimas[g] autem[h] hoc[i], inquit[j] apostolus, o homo

---

407 [f] et *I83; SG670; Bcan4; S105* | [g] sententiae *P9629* | [h] evangelii *V630; P9629; N442; E97* | [i] maneat *korr. aus* manet *V630* **408** [j] quae ait *fehlt V630* **410** [k] martali *N442* | [l] concupicentiis *SG670* **411** [m] neque *korr. aus* eque *VD38* | [n] exhibeatisti *VD38* **412** [o] tamquam *korr. aus* tam *P9629* **416** [p] Quid *korr. aus* Quod *SG670* | [q] peccabimus *V630; VD38; SG670; E97; P102; S105;* Peccavimus *korr. aus* Peccabimus *BII13* | [r] non *korr. aus* no *N442* **417** [s] gratiam *P9629;* gratiae *S105* **418** [t] quoniam cui *korr. aus* quoniam *O93* | [u] servos *fehlt S105* **419** [v] oboedistis *korr. aus* oboeditis *V630;* oboedistis *I83; VD38; Bcan4; P102; BII13* **423** [w] doctrinam *O93; P9629;* doctrinae *korr. aus* doctrina *N442* | [x] quam *SG670* | [y] Liberi *Bcan4* **424** [z] autem a *korr. aus* autem *BII13* | [a] servi] servi autem *V630;* servi *korr. aus* servi autem *E97* | [b] servi facti *korr. aus* servi *SG670* **425** [c] Hamanum *I83* | [d] enim *korr. aus* enim pecca *VD38* **426** [e] iudicantis *korr. aus* iudicatis *P102* | [f] iudicat *P102* **427** [g] Existimans *I83; VD38; P102; BII13* | [h] autem hoc *korr. aus* autem *Bcan4* | [i] hoc *fehlt V630* | [j] inquit] quod ait *SG670; S105*

409–425 Non…dico] Rom. VI. 12—19. **425–426** Maius…iudicatur] Xyst. Pyth. s. 174. aut Ben. III. 372. aut c. 11 (bis) Angilr. **427–443** Existimas…bonum] Rom II 3—10.

---

407 peccet] iaceat DG_{15} | ut] et RC_4; sed DG_{15} | sententia…evangelica] evangelica sentencia DG_{15} **407–408** maneat…eo] in eo maneat DG_{15} **407–408** maneat…ait[1]] in eo que agit maneat $3L_{10}$ **408–443** Unde…bonum] *fehlt* IP_6 **411–443** sed…bonum] *fehlt* $3L_{10}$; DG_{15}

omnis, qui iudicas[k] eos, qui talia agunt et facis[l] ea, quia tu effugies[m] iudicium dei? An divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis contemnis ignorans[n], quoniam benignitas[o] dei ad poenitentiam te adducit? Secundum duritiam <SG670, p. 158a> autem tuam et impoenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae et revelationis iusti iudicii dei, qui reddet unicuique secundum opera eius: his quidem, qui secundum patientiam boni[p] operis gloriam et honorem et incorruptionem quaerentibus vitam aeternam, his autem, qui ex contentione[q] et, qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira et indignatio, tribulatio <VD38, f. 77vb> et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Iudaei primum et Graeci, <O93, f. 16va> gloria autem et honor et pax <I83, f. 85vb> omni operanti bonum. Sententiam[r] [s], fratres, quae misericordiam vetat[t], non solum tenere, sed et[u] audire refugite[v], quia potior[w] est misericordia omnibus holocaustomatibus[x] et sacrificiis.

Consultis[y] vestris[z] breviter respondimus, quia[a] oppressos[b] nimis et aliis[c] praeoccupatos[d] <BII13, f. 72rb> iudiciis[e] litterae nos invenere[f] [g] vestrae.

---

428 [k] iudicas eos *korr. aus* iudicat vos *VD38* | [l] facis *korr. aus* facit *P9629* **429** [m] effugiaes *korr. aus* effugias *VD38* **431** [n] Ignoras *V630; I83; P9629; E97* | [o] benignitas *korr. aus* beninigitas *SG670* **436** [p] bonis *E97* **438** [q] contentione] contentione sunt *korr. aus* contentione *E97* **443** [r] *am Rande* Nota *V630* | [s] Sententiam] Sententiam autem *SG670; S105* **444** [t] vetat] non meruerit *SG670; S105* **445** [u] et *fehlt SG670; S105* | [v] fugite *SG670; S105* | [w] *am Rande* maior et melior *VD38* **446** [x] holocaustamatibus *P9629* **447** [y] *interlinear* interrogationibus *VD38* | [z] nostris *S105* | [a] qui *VD38; BII13* **448** [b] oppressus *P9629* | [c] alios *I83; Bcan4* | [d] praeoccupatis *P9629;* prȩoccupatus *SG670* **449** [e] iudiciis *korr. aus* iudicii *V630;* indiciis *N442;* iudicii *P9629* | [f] *interlinear* hoc est invenerunt *VD38* | [g] invenere *korr. aus* invenire *N442; P102;* invenere *korr. aus* inenere *P9629;* invenire *Bcan4; S105*

443–445 Sententiam…refugite] Xysti Pyth. s. 328. **445–446** quia…sacrificiis] Marc. XII. 33.

---

443 Sententiam] Sententiam itaque IP$_{6}$ **444** fratres] *fehlt* 3L$_{10}$; DG$_{15}$ tenere] tenere fratres 3L$_{10}$; DG$_{15}$ **445** et] etiam DG$_{15}$ **445–446** misericordia…omnibus] maioribus 3L$_{10}$ **446** et] *fehlt* 3L$_{10}$

Data VIII Idus Octob. Antonio[h] et Alexandro[i] cc.[j] conss.

O93, f. 16va; V630, f. 41 rb; N442, f. 39vb; I83, f. 85vb; VD38, f. 77vb; SG670, p. 158a; P9629, f. 15v; Bcan4, f. 70r; E97, f. 44va; P102; BII13, f. 72rb; S105, f. 63r

---

450 [h] antonioo *korr. aus* antonico *P9629;* antimo *SG670; S105* | [i] Alexandro] alexandro v. *korr. aus* alexandro *E97;* alexandro vv. *korr. aus* alexandro cc. vv. *N442* | [j] vv. *korr. aus* cc. vv. *N442*

450–451 Data … conss] Not. cons des. e vit. Calist. c. 1. in libr. pontif.